

Μυστήριο 42 Futuring Waters

Ένα ερευνητικό έργο της Τζένης Μαρκέτου

**Συμμετοχικά διεπιστημονικά και διακαλλιτεχνικά εργαστήρια
29 Μαΐου - 28 Ιουνίου 2023**

Ανοιχτό κάλεσμα συμμετοχής

Από τις 29 Μαΐου έως τις 28 Ιουνίου, η 2023 Ελευσίς Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης και η καλλιτέχνις και εκπαιδευτικός **Τζένη Μαρκέτου** διοργανώνουν το **Μυστήριο 42 Futuring Waters**, μια σειρά **δημόσιων διεπιστημονικών και διακαλλιτεχνικών συναντήσεων** (εργαστήρια, διαλέξεις, περφόρμανς, podcast, επιτόπιες επισκέψεις κ.ά.) που θα συμβάλλουν στη **δημιουργία ενός μανιφέστου για τα δικαιώματα των νερών στην Ελευσίνα** εξερευνώντας δυνητικά κοινωνικο-οικολογικά μέλλοντα. Σε συνέχεια αυτών των συναντήσεων, το μανιφέστο με τίτλο **“A Speculative Manifesto Claiming the Water Rights for Elefsina”** (Ένα Στοχαστικό Μανιφέστο Διεκδίκησης των Δικαιωμάτων των Νερών για την Ελευσίνα) θα παρουσιαστεί τον Σεπτέμβριο, στο πλαίσιο του **Ecoculture Festival**, και θα συνοδεύεται από μία εικαστική έκθεση καθώς και μια ειδική έντυπη έκδοση.

Η Τζένη Μαρκέτου μετατρέπει το **Αναψυκτήριο - Εντευκτήριο τέχνης και πολιτισμού** στην προκουαία της Ελευσίνας σε ένα **Υδάτινο Εργαστήριο (Wet Lab)** με τη βοήθεια Ελλήνων και διεθνών επιστημόνων, καλλιτεχνών, επιμελητών, αρχιτεκτόνων, αρχαιολόγων, ακτιβιστών αλλά και ενεργών πολιτών της Ελευσίνας ανάμεσα σε άλλους. Μέσα από αυτή την πρωτότυπη σύγκλιση συνδημιουργών, η Μαρκέτου επιχειρεί να προτείνει λύσεις σε οικολογικά ζητήματα, να ευαισθητοποιήσει και να οραματιστεί εκ νέου τα νερά της Ελευσίνας σε μια εποχή έντονης κλιματικής και κοινωνικής αλλαγής. Πρόκειται για μια πολυσύνθετη άσκηση κοινής δημιουργίας (co-authorship) στην οποία η τοπική κοινότητα και ιδιαίτερα οι νέοι έχουν ενεργό ρόλο.

Το Μυστήριο 42 Futuring Waters είναι μέρος της χρόνιας διακαλλιτεχνικής έρευνας της Τζένης Μαρκέτου που εξετάζει τους τρόπους αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, η οποία συνδέεται με τις καταχρηστικές ανθρώπινες παρεμβάσεις στο περιβάλλον. Κατόπιν επισταμένης έρευνας και ενός συνδυασμού τέχνης και σχεδίου (design), η Μαρκέτου διαπλάθει γλυπτικά οικοσυστήματα που δίνουν πρόσβαση σε καθαρό νερό χρησιμοποιώντας ως πρώτη ύλη τα στρείδια. Επιπλέον, τα στρείδια παρέχουν τροφή σε ανθρώπινους και μη ανθρώπινους οργανισμούς και λειτουργούν ως μια πανίσχυρη μεταφορά για τον επανακαθορισμό τόσο της περιβαλλοντικής και όσο και της

κοινωνικής δικαιοσύνης. Η Μαρκέτου εργάζεται διεθνώς πάνω στα παραπάνω θέματα που αφορούν το ευρύτερο πεδίο της “υδροπολιτικής”, μια σύνθετης πολιτικής σκέψης γύρω από το νερό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της καλλιτεχνικής της πρακτικής αποτελεί η συνεργασία της με επιστήμονες, ακτιβιστές, ακαδημαϊκούς και κατασκευαστές σκαφών στο πλαίσιο του The Billion Oyster Project και του Swale Lab στο Governors Island στη Νέα Υόρκη, όπου ζει και εργάζεται. Έτσι, κατά τη διάρκεια το Μυστήριο 42 Futuring Waters, η Μαρκέτου θα μεταδώσει τις γνώσεις, τις μεθόδους και τις τεχνικές που έχει αποκτήσει στη μακροχρόνια καλλιτεχνική της έρευνας, εμπλουτίζοντας και δημιουργώντας νέες συνεργατικές μεθόδους παραγωγής γνώσης που ανταποκρίνονται στις αυξημένες ανάγκες διεκδίκησης των δικαιωμάτων των νερών στην Ελευσίνα.

Το πρώτο μέρος της διαδικασίας του σπονδυλωτού εγχειρήματος Μυστήριο 42 Futuring Waters αποτελείται από **τρεις θεματικές συναντήσεις** που συνεισφέρουν στη δημιουργία του μανιφέστου:

Συνάντηση 1

Υδάτινη φεμινιστική υποκειμενικότητα: Ρευστές κοινότητες υπό διαμόρφωση

29 - 31 Μαΐου, 1 - 2 & 13 Ιουνίου 2023

Η πρώτη συνάντηση στη διαδικασία αποχαρτογράφησης του “υδρόκαινου” (hydrosceine), με τίτλο “Feminist subjectivity, watered: Liquid Communities in the Making” (“Υδάτινη φεμινιστική υποκειμενικότητα: Ρευστές κοινότητες υπό διαμόρφωση”), με καλεσμένες τις επιμελήτριες Blanca de la Torre, Ελένη Ρήγα και τις καλλιτέχνιδες Joulia Strauss και Τζένη Μαρκέτου, επικεντρώνεται σε ένα αμάλγαμα οικολογικών και φεμινιστικών προσεγγίσεων χρησιμοποιώντας μυθοπλαστικά και τελετουργικά εργαλεία για να φανταστούμε εκ νέου τις αλληλεξαρτώμενες σχέσεις μεταξύ των υδάτινων σωμάτων και τους τρόπους που αντιμετωπίζουμε την οικολογική θλίψη.

Συνάντηση 2

Υδροπολιτικές: Η Κυριαρχία του Νερού, το Φαντασιακό και η Γαιο-πολιτική

7 έως 10 Ιουνίου 2023

Η δεύτερη συνάντηση, με τίτλο “Hydropolitics: Water Sovereignty, the Imaginary and Gaiapolitics” (“Υδροπολιτικές: Η Κυριαρχία του Νερού, το Φαντασιακό και η Γαιο-πολιτική”), με εισηγητή τον επιμελητή Denis Maksimov-Gurta και την συμβολή της καλλιτέχνιδας και εκπαιδευτικού Τζένης Μαρκέτου, αποτελεί μια απόπειρα επανοικειοποίησης του επικού έργου της Θεογονίας του Ησίοδου, μιας μακροσκελούς σύνθεσης γύρω από την Κοσμογονία θέτοντας το υδάτινο στοιχείο στο επίκεντρο. Αυτή η νέα αφηγηματική διαδικασία μας προτρέπει να αντιληφθούμε το νερό ως ενεργό φορέα στη διαμόρφωση της κοινωνίας των πολιτών και του δημόσιου χώρου.

Συνάντηση 3

Θαλασσοτοπίες: Μεταξύ του υγρού/ξηρού διαχωρισμού; Αναγέννηση, Μεταμόρφωση, Εξαγνισμός, Βιοποικιλότητα

15 - 17, 18, 20, 22, 23 - 25, 26 - 27 & 28 Ιουνίου 2023

Η τρίτη συνάντηση, “Thallasotopies: Between the Wet/Dry Divide; Regeneration, Transformation, Purification, Biodiversity” (“Θαλασσοτοπίες: Μεταξύ του υγρού/ξηρού διαχωρισμού; Αναγέννηση, Μεταμόρφωση, Εξαγνισμός, Βιοποικιλότητα”), που θα ενημερώσει εξίσου το μανιφέστο εμπλέκει συνδημιουργούς από τους τομείς της τέχνης, της επιστήμης, της αρχαιολογίας και της αρχιτεκτονικής (Νικόλας Αναστασόπουλος, Νίκη Διόγου, Τατιάνα Θεοδωροπούλου, Δήμητρα Ιωάννου, Αριάνα Καλλιγά, Παναγής Μαρκέτος, Τζένη Μαρκέτου, Μιχαήλ Σκούλλος και Angela YT Chan). Σε αυτή την συνάντηση, οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες θα έχουν τη δυνατότητα να εξοικειωθούν και να εμπλουτίσουν τα θεωρητικά και πρακτικά υπάρχοντα εργαλεία γνώσης μέσα από τις τοπικές προοπτικές και τις βιωμένες εμπειρίες της παραθαλάσσιας πόλης της Ελευσίνας. Εδώ, η θαλάσσια βιολογία, η ζωοαρχαιολογία, οι τεχνολογίες χαρτογράφησης και παρακολούθησης συντεριάζονται οργανικά με την ποίηση και τη δημιουργία γλυπτών με πρωτογενή υλικό τα στρείδια.

Ένα Στοχαστικό Μανιφέστο Διεκδίκησης των Δικαιωμάτων των Νερών για την Ελευσίνα

Οι παραπάνω συναντήσεις αποτυπώνουν τον πλούσιο ιστορικό, επιστημονικό και πολιτιστικό ρόλο των νερών της Ελευσίνας και διαμορφώνουν ένα πνεύμα που απομακρύνεται από την ανθρωποκεντρική θεώρηση του κόσμου προκρίνοντας ένα δίκτυο σχέσεων ρευστής και υβριδικής αρμονικής συνύπαρξης. Στο δεύτερο μέρος του έργου, λοιπόν, η Μαρκέτου αντλώντας έμπνευση από τα συντάγματα ορισμένων χωρών που αποδίδουν ήδη νομικά δικαιώματα στη Φύση όπως του Εκουαδόρ (2008) και της Βολιβίας (2009), καθώς και την κατοχύρωση των νομικών δικαιωμάτων των ποταμών Whanganui στη Νέα Ζηλανδία και Damodar στην Ινδία, προσφέρει ένα νέο στοχασμό εντοπισμένο στην Ελευσίνα που εγγράφεται στις παγκόσμιες προσπάθειες υπεράσπισης της προσωποσύνης της φύσης και ειδικότερα των μαζών του νερού. Το μανιφέστο “A Speculative Manifesto Claiming the Water Rights for Elefsina” (“Ένα Στοχαστικό Μανιφέστο Διεκδίκησης των Δικαιωμάτων των Νερών για την Ελευσίνα”) αποτυπώνει τα αποτελέσματα μιας συλλογικής προσπάθειας σχεδιασμού ενός ενεργού πολιτικού χώρου στην Ελευσίνα για την εξασφάλιση ενός βιώσιμου και συμπεριληπτικού μέλλοντος, την προστασία της βιοποικιλότητας, του δικαιώματος της δημοκρατικής πρόσβασης σε καθαρό νερό για όλα τα σώματα νερού.

Αναλυτικό πρόγραμμα εργαστηρίων

Συνάντηση 1

Υδάτινη φεμινιστική υποκειμενικότητα: Ρευστές κοινότητες υπό διαμόρφωση

Οικοφεμινιστική υδροποιητική: Υπάρχει κάποια αλήθεια στους θρύλους και κάποιος θρύλος σε όλες τις αλήθειες

Blanca de la Torre

Ημερομηνίες: 29 - 31 Μαΐου 2023

Ώρες:

29 Μαΐου: 16.00 - 20.00

30 Μαΐου: 17.00 - 21.00

31 Μαΐου: 17.00 - 20.00

Γλώσσα: Αγγλικά & Ελληνικά

Η επιμελήτρια Blanca de La Torre προτείνει ένα εργαστήριο τριών κεφαλαίων λαμβάνοντας υπόψη της την πολιτική της τοποθεσίας επικεντρωμένη στο νερό ως μια ενιαία Μεσογειακή οντότητα, χρησιμοποιεί την συλλογική σκέψη και την αφήγηση (storytelling) συνδυασμένη με την κριτική σκέψη του υλισμού και εξετάζει τόση τη σημασία του οικοφεμινισμού στην καθημερινή ζωή όσο και της μυθολογίας στη σύγχρονη Ελευσίνα. Θα φανταστούμε το νερό σε σχέση με το μέλλον και την υποκειμενικότητα με όρους ρευστούς και συμπεριληπτικούς σε άλλα σώματα, τόσο ανθρώπινα όσο και μη ανθρώπινα. Το εργαστήριο θα οδηγήσει σε μια κοινής δημιουργίας πομπή ψαλμωδιών και φιθύρων στα θαλασσινά νερά της Ελευσίνας και ένα ποδοσφαιρικό παιχνίδι από μια γυναικεία ομάδα.

Διεκδικώντας το μύθο

Ελένη Ρήγα

Ημερομηνίες: 1 - 2 Ιουνίου 2023

Ώρες:

1 Ιουνίου: 11.00 - 14.00

2 Ιουνίου: 10.00 - 13.00

Γλώσσα: Ελληνικά

Ένα εργαστήριο γύρω από τη θεωρία και την πολιτική πράξη του οικοφεμινισμού και το μύθο ως εργαλείο κοινωνικής και περιβαλλοντικής δικαιοσύνης που θα οδηγήσει σε μια συλλογική προφορική επανεγγραφή του μύθου της Δήμητρας με όρους συμπεριληπτικούς και μετανθρώπινους από την επιμελήτρια εικαστικών τεχνών και σύμβουλο επιμέλειας του Μυστήριου 42 Futuring Waters, Ελένη Ρήγα. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, οι συμμετέχουσες και οι συμμετέχοντες θα εξοικειωθούν με τοπικά έθιμα όπως τα πολυσπώρια ως απτά παραδείγματα λαϊκής γνώσης και οικοφεμινιστικών πρακτικών που συνδέουν την καλλιέργεια της γης με τα δικαιώματα του νερού.

Τελετουργικά για την Περιβαλλοντική Θλίψη

Julia Strauss

Ημερομηνίες: 13 Ιουνίου 2023

Ώρες: 10.00 - 19.00

Γλώσσα: Αγγλικά

Η Julia Strauss, καλλιτέχνης και ακτιβίστρια θα δείξει πώς οι αυτόχθονες κοινότητες που υφίστανται την κλιματική καταστροφή την αντιμετωπίζουν διαμέσου των τελετουργιών. Μια νέα τελετουργία πένθους για την οικοκτονία της Ελευσίνας θα δημιουργηθεί με σκοπό να γιορτάσει ό,τι έχει απομείνει.

Συνάντηση 2

Υδροπολιτικές: Η Κυριαρχία του Νερού, το Φαντασιακό και η Γαιο-πολιτική

**Υδροπολιτικές: Η Κυριαρχία του Νερού, το Φαντασιακό και η Γαιο-πολιτική
Denis Maksimov-Gupta με Τζένη Μαρκέτου**

Ημερομηνίες: 7 - 10 Ιουνίου 2023

Ώρες: 9.00 - 12.00

Γλώσσα: Αγγλικά & Ελληνικά

Το εργαστήριο του επιμελητή Denis Maksimov-Gupta, με τη συμβολή της εικαστικού και εκπαιδευτικού Τζένης Μαρκέτου, αποτελεί μια απόπειρα επανοικειοποίησης του επικού έργου της Θεογονίας του Ησιόδου, μια μακροσκελούς σύνθεση γύρω από την Κοσμογονία, θέτοντας το υδάτινο στοιχείο στο επίκεντρο. Αυτή η νέα αφηγηματική διαδικασία μας προτρέπει να αντιληφθούμε το νερό ως ενεργό φορέα στη διαμόρφωση της κοινωνίας των πολιτών και του δημόσιου χώρου.

Συνάντηση 3

Θαλασσοτοπίες: Μεταξύ του υγρού/ξηρού διαχωρισμού; Αναγέννηση, Μεταμόρφωση, Εξαγνισμός, Βιοποικιλότητα

Διασυνδεδεμένες αφηγήσεις

Angela YT Chan

Ημερομηνίες: 15 - 17 Ιουνίου 2023

Ώρες:

15 Ιουνίου : 17.00 - 20.00

16 Ιουνίου: 11.00 - 14.00 & 16.00 - 19.00

17 Ιουνίου: 17.00 - 20.00

Γλώσσα: Αγγλικά & Ελληνικά

Συνδυάζοντας αναλογικά κομμάτια ιστορίας με έναν υπάρχοντα ψηφιακό χάρτη, η καλλιτέχνη και επιμελήτρια Angela YT Chan εξερευνά τον τρόπο με τον οποίο η γη και τα υδάτινα τοπία επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή και πώς οι δομές εξουσίας διαμορφώνουν τις κυρίαρχες αφηγήσεις. Αυτό το εργαστήριο επιχειρεί να δημιουργήσει ιστορίες για την κλιματική αλλαγή

πολλαπλών ειδών και πολλαπλών τοπίων που συνδυάζουν τη φαντασία και τα γεγονότα σε ένα πραγματικό περιβάλλον

Κατασκευάζοντας μέλλοντα
Νικόλας Αναστασόπουλος

Ημερομηνίες: 18 Ιουνίου 2023
Ώρες: 12.00 - 15.00 & 17.00 - 20.00
Γλώσσα: Αγγλικά & Ελληνικά

Ένα συμμετοχικό εργαστήριο συλλογικού brainstorming για την οραματισμό πιθανών μελλοντικών προοπτικών για την Ελευσίνα ενσωματώνοντας μεθοδολογίες οπτικοποίησης και οικοδόμησης συναίνεσης από τον Δρ. Νικόλαο Αναστασόπουλο, Επίκουρο Καθηγητή Αρχιτεκτονικής Σχολής Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Ποιο είναι το επόμενο βήμα για το νερό;
Από το τοπικό στο παγκόσμιο και το παγκόσμιο από το τοπικό
Μιχαήλ Σκούλλος

Ημερομηνίες: 20 Ιουνίου 2023
Ώρες: 18.00 - 21.00
Γλώσσα: Ελληνικά

Στο πλαίσιο της δράσης στην πόλη, ο Δρ. Σκούλλος που μεγάλωσε στην Ελευσίνα θα συζητήσει τον ρόλο του νερού για την παγκόσμια ειρήνη και σταθερότητα και την πρόσβαση σε καθαρό νερό ως ανθρώπινο δικαίωμα για όλους. Θα συνδέσει τις εμπειρίες του από τον Κόλπο της Ελευσίνας με τις πλωτές οδούς του κόσμου σε μια ζωνρή συμμετοχική συζήτηση για τα επόμενα μεγάλα βήματα για το νερό, κοιτάζοντας πώς οι περιβαλλοντολόγοι, καλλιτέχνες, ακτιβιστές, πολιτικοί, επιστήμονες μπορούν να βρουν νέες μορφές συνεργασίας και σκεπτόμενοι πώς μπορούμε να συνεισφέρουμε στην επιτάχυνση των δράσεων υπέρ του νερού τα επόμενα χρόνια.

Συν-σχεδιασμός Εκκολαπτηρίου: Στοχαστικός σχεδιασμός, σύνορα και οικολογική δικαιοσύνη
Αριάννα Καλλιγά με Τζένη Μαρκέτου

Ημερομηνίες: 22 Ιουνίου 2023
Ώρες: 18.00 - 21.00
Γλώσσα: Ελληνικά & Αγγλικά

Δημόσια συζήτηση μεταξύ της επιμελήτριας Αριάννας Καλλιγά και της Τζένης Μαρκέτου που θα εμβαθύνει στην έρευνα του Μαρκέτου γύρω από τις υδάτινες οδούς, τα οικοσυστήματα στρειδιών και τις συλλογικές πρακτικές συν-σχεδιασμού και θα διευρύνει τις δυνατότητες δημιουργίας ενός «Εκκολαπτηρίου», ενός τόπου αναπαραγωγής ή μιας θερμοκοιτίδας για μετασχηματισμό. Μετά τη συζήτηση θα ακολουθήσει Q&A.

Εκκολαπτήριο Στρειδιών: Γιατί να μην μάθουμε να σχεδιάζουμε για το νερό και πώς μπορούμε να συμβάλουμε στην αποκατάστασή του; Πώς μπορούμε εμείς οι καλλιτέχνες να ενδυναμώνουμε τους εαυτούς μας ώστε να φτιάχνουμε ζωντανά πράγματα που δημιουργούν χώρο και περιβάλλοντα για άλλα πράγματα να επανέλθουν στη ζωή για να καθαρίσουν το υδάτινο σώμα;

Τζένη Μαρκέτου με Παναγή Μαρκέτο

Ημερομηνίες: 23 - 25 Ιουνίου 2023

Ώρες:

23 & 24 Ιουνίου: 10.00 - 15.00 & 16.00 - 20.00

25 Ιουνίου: 16.00 - 20.00

Γλώσσα: Αγγλικά και Ελληνικά

Σε αυτό το πρακτικό εργαστήριο tabby- ένα μείγμα από κοχύλια στρειδιών, άμμο, φύκια και νερό- η καλλιτέχνις Τζένη Μαρκέτου και ο αρχιτέκτονας Παναγής Μαρκέτος προσκαλούν καλλιτέχνες και κοινό να συνεργαστούν μαζί τους, να σκεφτούν οικολογικά ως συνδημιουργοί και να σχεδιάσουν προτάσεις που θα χρησιμοποιηθούν ως πρωτότυπα για την κατασκευή γλυπτικών δομών από το « tabby ». Μερικές από αυτές τις ιδέες θα κατασκευαστούν επιτόπου, θα μεταμορφωθούν σε ζωντανές γλυπτικές κατασκευές και θα τοποθετηθούν στην παράκτια ζώνη και την ακτογραμμή της Ελευσίνας. Οι γλυπτικές κατασκευές θα λειτουργήσουν, όχι μόνο ως οπτικοί δείκτες που θα δείχνουν τα μολυσμένα νερά αλλά θα γίνουν επίσης δομές καθαρισμού του νερού και των πορωδών δομών αποκατάστασης που επιτρέπουν σε άλλα είδη να τις χρησιμοποιούν ως ενδιαιτήματα, συμβάλλοντας έτσι στη βιοποικιλότητα της παραποτάμιας ζώνης της Ελευσίνας.

Re-shell: Ανακτώντας την Παράκτια Ζώνη της Ελευσίνας

Τατιάνα Θεοδωροπούλου

Ημερομηνίες: 26 & 27 Ιουνίου 2023

Ώρες: 11.00 - 14.00 & 17.00 - 20.00

Γλώσσα: Ελληνικά & Αγγλικά

Η Τατιάνα Θεοδωροπούλου, ζωοαρχαιολόγος, καλεί την κοινότητα της Ελευσίνας να ανακτήσει την πρόσβαση και τη γνώση της παραλιακής περιοχής της Ελευσίνας. Το εργαστήριο θα ξεκινήσει με ένα «τελετουργικό μύησης» στον κόσμο των θαλάσσιων οστράκων και της βιοποικιλότητας των μαλακίων. Στη συνέχεια, θα πραγματοποιηθεί μια παιχνιδιάρικη συνεδρία συγγραφής με στόχο την εμπάθυνση της κατανόησης των θαλάσσιων οστράκων στην καθημερινή ζωή στην αρχαιότητα και στις πρόσφατες παραδόσεις. Το εργαστήριο θα ολοκληρωθεί με μια εμπειριστατωμένη συζήτηση για την αλλαγή των θαλάσσιων τοπίων και για το πώς οι πολίτες της Ελευσίνας μπορούν να αποκτήσουν μια ενημερωμένη και ουσιαστική επαφή με την παράκτια ζώνη.

Χρόνος Νερό

Δήμητρα Ιωάννου (textlab)

Ημερομηνίες: 28 Ιουνίου 2023

Ώρες: 18.00 - 21.00

Γλώσσα: Ελληνικά

Ένα εργαστήριο πειραματικής γραφής και επιτελεστικής ανάγνωσης βασισμένο σε σύγχρονα eco-ποιήματα μεταφρασμένα για πρώτη φορά στα ελληνικά με στόχος να ενεργοποιηθεί η υδάτινη συνείδησή μας και να ανακτηθεί, ποιητικά, η θάλασσα της Ελευσίνας.